

RAADSADVIES

Zaakdossier: D00195605

Harmonisatie belastingen gemeente Maashorst

2021/0	
Auteur	: K.C.M. van Riet
Afdeling	: Middelen
E-mail	: Karel.van.Riet@uden.nl
Port.	: F. van Lankvelt

Effect op de begroting

☒ Ja ☐ Nee

Onderwerp

Harmonisatie belastingen gemeente Maashorst

Advies

1. Kennis te nemen van bijgevoegde rapportage 'varianten gemeentelijke belastingen gemeente Maashorst'
2. Te kiezen voor variant 5: invoeren toeristen- en forensenbelasting in Uden, OZB-tarief woningen gelijk houden met huidig tarief Uden, OZB-tarief niet-woningen naar beneden bijstellen (ten opzichte van het gewogen gemiddelde).

Inleiding

De aankomende herindeling tussen gemeente Landerd en gemeente Uden heeft ertoe geleid dat de gemeentelijke belastingen van deze gemeenten door de subwerkgroep belastingen onder de loep zijn genomen. De verschillen tussen de twee gemeenten zijn in beeld gebracht en nu staan we op het punt om keuzes te gaan maken voor de nieuwe gemeente. Er zijn veel verschillende mogelijkheden, maar de subwerkgroep heeft in overleg met de portefeuillehouders financiën van beide gemeenten 5 varianten uitgewerkt. Daarbij is vooral gekeken naar de grotere belastingen zoals OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing, parkeerbelasting en toeristenbelasting. De overige belastingen zijn gelijk gehouden in de berekening.

Het streven is dat de kleinere belastingen zoals precariobelasting, marktgelden etc. ook worden geharmoniseerd, maar dat heeft geen of maar een kleine financiële impact voor burgers en bedrijven. Ook zijn de legesopbrengsten bij het berekenen van de varianten buiten beschouwing gelaten. Hier worden ook geen grote financiële verschillen verwacht bij de harmonisatie.

Beoogd effect

Harmoniseren van de belastingen voor de nieuwe gemeente Maashorst. Er moeten met name keuzes gemaakt worden over gemeentelijke belastingen die momenteel niet in beide gemeentes opgelegd worden. Deze keuze wordt meegenomen bij het opstellen van de begroting 2022 voor de gemeente Maashorst.

Duurzaamheid

N.v.t.

Argumenten

1.1 We willen de lasten voor burgers en bedrijven zo veel als mogelijk niet laten stijgen

Zonder rekening te houden met varianten/scenario's treden er al effecten op voor burgers en bedrijven. Dit omdat tarieven tussen Landerd en Uden nu niet gelijk zijn, en er vanaf 2022 één tarief per belastingsoort zal zijn. Het grootste verschil zit in de tarieven OZB niet-woningen, zoals zichtbaar is in onderstaande tabel en verder toegelicht wordt in bijlage 1.

Sub belastingsoort	Huidige woonlasten Landerd en Uden		Woonlasten gemeente Maashorst *		Verschillen Maashorst t.o.v. huidig Uden en Landerd	
	Lasten Landerd	Lasten Uden	Oud Landerd	Oud Uden	Oud Landerd	Oud Uden
Onroerende zaakbelasting - eigenaren woningen	312,82	267,65	305,02	268,15	-7,80	0,50
Onroerende zaakbelasting - eigenaren niet-woningen	861,04	1.269,02	724,78	1.307,69	-136,26	38,67
Onroerende zaakbelasting - gebruikers niet-woningen	528,51	891,43	453,80	935,75	-74,70	44,32
Afvalstoffenheffing - eenpersoonshuishoudens	177,00	190,08	187,36	187,36	10,36	-2,72
Afvalstoffenheffing - meerpersoonshuishoudens	277,80	230,28	243,42	243,42	-34,38	13,14
Rioolheffing - eenpersoonshuishoudens	171,72	215,40	196,46	196,46	24,74	-18,94
Rioolheffing - meerpersoonshuishoudens	171,72	215,40	196,46	196,46	24,74	-18,94
Rioolheffing - bedrijven	216,97	215,40	196,46	196,46	-20,51	-18,94
Totaal eenpersoonshuishoudens	661,54	673,13	688,84	651,97	27,30	-21,16
Totaal meerpersoonshuishoudens	762,34	713,33	744,90	708,03	-17,44	-5,30
Totaal bedrijven	1.606,52	2.375,85	1.375,04	2.439,90	-231,48	64,05

* Woonlasten berekend o.b.v. gewogen gemiddelden (totale opbrengsten en aantal eenheden)

Middels de varianten kunnen deze verschillen wijzigen. Middels keuze voor variant 5 wordt met name de lastenstijging bij bedrijven in Uden verkleind (zie kopje financiën).

1.2 Parkeerbelasting afschaffen is financieel gezien geen reële optie

Het afschaffen van de parkeerbelasting (variant 1) levert een structureel nadeel op van ruim €1,6 miljoen. Dit komt doordat naast de weggevalen opbrengsten (€2,4 miljoen) een groot deel van de kosten (€1,3 miljoen t.o.v. €2,1 miljoen huidig) in stand blijven. Dat betreft vaste lasten als afschrijving parkeergarages, onderhoud en schoonmaak terreinen/garages.

1.3 Afschaffen van toeristen- en forensenbelasting in Landerd leidt tot lastenverhogingen bij burgers en bedrijven

Het afschaffen van toeristen- en forensenbelasting (variant 3) in Landerd zou leiden tot een structureel nadeel van €390.000 met een bijbehorende lastenverhoging van ongeveer 8 euro voor inwoners en 34 euro (Landerd) c.q. 65 euro (Uden) voor bedrijven. Er zou voor gekozen kunnen worden om de uitgaven op toerisme te verlagen. Echter toerisme is een speerpunt in de nieuwe gemeente Maashorst en daarmee worden de vele investeringen van de laatste jaren tenietgedaan.

1.4 Door de invoering van de toeristenbelasting/forensenbelasting stijgen de algemene dekkingsmiddelen

Door de invoering van de toeristenbelasting/forensenbelasting stijgen de algemene dekkingsmiddelen met €90.000. Het uitgangspunt is dat opbrengsten in de meerjarenbegroting structureel gelijk blijven. Dat betekent dat deze algemene dekkingsmiddelen ingezet kunnen worden voor het deels corrigeren van de scheefgroei bij de onroerende zaakbelasting. Voor de helderheid, de huidige investeringen in toerisme/recreatie blijven gehandhaafd.

In Nederland is de verhouding in de OZB-tarieven tussen woningen en niet-woningen gemiddeld 22%. Dat betekent dat een woningtarief 22% is van een niet-woning tarief (eigenaren en gebruiksdeel opgeteld). In Uden ligt de verhouding op 20%, in Landerd op 17%. Het (gewogen) gemiddelde in Maashorst is 19%.

Door diverse ontwikkelingen (waaronder WOZ-waardeontwikkeling) is deze verhouding zowel in Uden als in Landerd de afgelopen jaren scheefgegroeid. In de varianten is aanpassing van deze scheefgroei waar mogelijk meegenomen.

In variant 5 wordt de verhouding naar 19,5% gebracht door de OZB-verlaging (vanwege inkomsten toeristenbelasting) alleen te effectueren op de bedrijven (tarieven niet-woningen).

De wens is om de komende jaren de verhouding tussen tarieven woningen en niet-woningen verder te corrigeren richting het landelijk gemiddelde van 22%. De wijze waarop zal met de nieuwe raad van de gemeente Maashorst nader bekeken worden.

1.5 Er zijn geen varianten berekend m.b.t. de afvalstoffenheffing, rioolheffing en reclamebelasting

Het nieuwe beleid omtrent afvalinzameling zal in 2022 opgepakt worden. Voor de rioolheffing geldt dat vaststelling van nieuw beleid in de tweede helft van 2021 aan de gemeenteraden wordt voorgelegd middels vaststelling van het nieuwe Gemeentelijke Rioleringsplan (v-GRP). Dat betekent dat de lasten voor deze belastingen voorlopig gelijk blijven. Omdat er voor de afvalstoffen- en rioolheffing sprake is van 100% kostendekkendheid, dienen ook de opbrengsten gelijk te blijven.

Wel zullen lasten voor burgers enigszins wijzigen, doordat de huidige tarieven tussen Landerd en Uden niet gelijk zijn en er één tarievenstelsel voor de gemeente Maashorst zal komen.

Ook de reclamebelasting is een kostendekkend product. Het saldo van de opbrengsten minus perceptiekosten wordt namelijk uitbetaald als subsidie aan Uden Centrum Ondernemers (UCO).

2.1 Toeristenbelasting is een goede methode om niet-inwoners mee te laten betalen aan gemeentelijke voorzieningen

Toeristenbelasting kan worden geheven op basis van artikel 224 van de Gemeentewet. De achterliggende gedachte van toeristenbelasting is dat ook niet-inwoners gebruik maken van gemeentelijke voorzieningen, terwijl de verdeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds hiermee geen rekening houdt.

2.2 Ook in Uden wordt al heel veel uitgegeven aan toerisme.

De gemeente Uden heeft recreatie en toerisme hoog op de prioriteitenlijst staan.

Het coalitieakkoord 2018-2022 draagt dan ook de naam: 'Bruisend Uden: daar wil je zijn, daar wil je blijven!'. Hierin staat o.a. omschreven dat de Maashorst een prachtig uitloopgebied is om goed te ontspannen voor onze inwoners en bezoekers. Daarnaast is het centrum van Uden het bruisende middelpunt van onze gemeente. Een ontmoetingsplek voor zowel de Udenaren als bezoekers.

Hieronder wordt in de tabel uiteengezet welke kosten dit met zich meebrengt.

Onderdeel	Begroting en kosten	Opmerkingen
Tot en met 2020 was er een subsidierelatie met de VVV. Met ingang van 2021 is de situatie	Via collegebesluit is voor 2021 €66.750 beschikbaar.	Subsidierelatie VVV in 2020 was €60.000.

veranderd door het collegebesluit 'Bevorderen recreatie en toerisme 2021'. De huidige middelen worden benut voor het verder bevorderen van toerisme.		De regie voor de lokale invulling van marketing en branding ligt bij de gemeente Uden, samen met het Uden marketingteam.
Maximaal 2 tot 4 uur per week inzet vanuit Beleid voor werkzaamheden van de beleidsmedewerker.	De kosten hiervan zijn maximaal €9.000 op jaarbasis	Hoe deze inzet vanaf 2022 vorm zal krijgen is nu nog niet duidelijk.
Citymarketing De gemeente neemt de regie als het gaat om de marketing van Uden en belegt dit bij het team Communicatie & Creatie. Er wordt gewerkt onder het motto HierhoUDENwevan en met de 5G's als pijlers.		Vooralsnog is een budget ter grootte van €100.000 structureel beschikbaar. Echter omdat Citymarketing werkt aan het aantrekken van zowel eigen inwoners als toeristen wordt dit bedrag niet in de totaalstelling hieronder meegenomen. Het is echter wel reëel om te veronderstellen dat Citymarketing ook toeristen aantrekt met hun activiteiten.
Maashorst (Bestuurlijk regieteam). In het Programma organisatie maashorstprojecten wordt jaarlijks subsidie verstrekt. Het Natuurcentrum valt buiten de scope want dit is puur op kinderen van de lagere school gericht.	Jaarlijks €165.000	Vooralsnog is dit budget structureel beschikbaar.
Totaal	€240.750	

Zoals uit de tabel af te lezen is, wordt ruim €240.000 jaarlijks besteed aan recreatie en toerisme. Daarnaast wordt in 2021 samen met Landerd een uitkijktoren gebouwd. De uitkijktoren wordt in de nabijheid van de natuurkern geplaatst, zodat een ruim overzicht over de gehele Maashorst mogelijk is. Naast een publiekstrekker kan dit als symbool voor de gemeentelijke samenvoeging staan. De kosten voor Uden en Landerd voor het krediet bedragen €300.000.

Geconcludeerd mag worden, dat veel budget beschikbaar is en ook besteed wordt aan het aantrekken van toeristen naar Uden. Dit wordt momenteel echter gefinancierd vanuit de algemene middelen en komt dus ten laste van inwoners en bedrijven. Om dit bestedingspatroon op peil te houden wordt voorgesteld om naast een bijdrage van de burgers en bedrijven ook de bezoekende toeristen een bijdrage te laten leveren. Daarnaast kunnen door het invoeren van toeristenbelasting de lasten voor bedrijven omlaag.

2.3 Toeristen in het algemeen zien toeristenbelasting niet als belemmerend

Toeristen laten zich in hun vakantiekeuze niet leiden door de hoogte van toeristenbelasting. Toeristenbelasting is maar een zeer klein deel van de besteding van een toerist. De omgeving waar ze naartoe willen geeft de doorslag, mits de hoogte van de toeristenbelasting 'acceptabel' is. Uit onderzoek blijkt dat er in 85 procent van de Nederlandse gemeenten in 2020 toeristenbelasting wordt geïnd. Het gemiddelde tarief is €1,82 per persoon, per nacht. Een tarief van €1,20 per overnachting (huidige tarief Landerd) achten wij acceptabel.

Door de werkgroep belastingen zal wel onderzoek gedaan worden naar tariefdifferentiatie (met name tussen hotels en (mini)campings). Het is wettelijk wel toegestaan om differentiatie te hanteren. Zo heeft Meierijstad een tarief van €1,50 voor hotels/pensions en €1,00 voor campings.

Kanttekeningen

2.1 De administratieve lasten voor de recreatieve sector proberen we te beperken

Ondernemers in Uden zullen een administratie moeten gaan bijhouden omtrent het aantal overnachtingen. Vaak gebeurt dat echter al voor bijvoorbeeld de Belastingdienst. Voor bedrijven die nog geen deugdelijke administratie bijhouden zal er geprobeerd worden om de administratieve lasten te beperken en waar nodig in te ondersteunen.

2.2. Reacties uit de toeristische sector zijn wisselend.

Recreatieve ondernemers zijn op de hoogte van het feit dat er wellicht toeristenbelasting ingevoerd zal worden in de gemeente Maashorst. Tijdens een informatieve bijeenkomst met ondernemers in december is aangegeven dat de meeste ondernemers niet onwelwillend tegenover de invoering van toeristenbelasting staan, mits er (bij voorkeur) extra uitgaven op het gebied van toerisme tegenover staan. In de doorrekening van varianten is echter geen rekening gehouden met extra uitgaven. Enerzijds omdat er momenteel al veel uitgaven gedaan worden (zie argument 2.2), maar ook omdat het beleid is dat uitgaven integraal afgewogen worden (bv middels het offertetraject bij de programmabegroting). Daarnaast hoeven inkomsten toeristenbelasting niet geïmporteerd te worden voor specifieke uitgaven.

Middels de keuze voor variant 5 worden de extra dekkingsmiddelen volledig ingezet voor verlaging van de OZB (voor niet-woningen). Dit levert ook een voordeel op voor toeristische ondernemers. Toerisme en recreatie is een speerpunt in de nieuwe gemeente Maashorst. Het ligt derhalve voor de hand dat er in de toekomst door de nieuwe raad meer uitgaven voor toerisme gevoteerd zullen worden. Er is echter begin maart ook een verzoek binnengekomen van de Samenwerkende Recreatieondernemers Maashorst (SRM) om geen toeristenbelasting in te voeren. Deze reactie is afzonderlijk naar de raad gestuurd.

2.3 Het uitstellen van het invoeren van toeristenbelasting tot na de herindeling is niet wenselijk

Op basis van de Wet Ahri moeten verordening binnen 2 jaar na herindeling geharmoniseerd zijn. In theorie kan de invoering van toeristenbelasting in (oud)Uden derhalve uitgesteld worden tot na 1 januari 2022.

Echter is dit wel in strijd met het gelijkheidsbeginsel (een van de beginselen van behoorlijk bestuur in onze democratische rechtsstaat). Hieruit ontwikkelt de samenleving veelal haar rechtvaardigheidsgevoel en voelt als het ware de gelijke behandeling door de huidige gemeentebesturen (en straks Maashorst). Bij het samensmelten tot één gemeente, is de ongelijkheid in direct voelbare regels geen gelukkige. Namelijk dat kan straks leiden tot (tijdelijk) ongelijkheid in de samenleving van Maashorst, en mogelijke (hopelijk dan geen blijvende) verdeeldheid tussen de voormalige ingezetenen van Landerd of Uden.

Daarom is het voorstel om voor de herindeling al een keuze te maken om toeristen- en forensenbelasting in te voeren.

Financiën

Uitgangspunt van de varianten is dat er per saldo geen gevolgen zijn voor het begrotingstotaal van de meerjarenbegroting en de lasten voor de burger en bedrijven zo veel als mogelijk niet stijgen.

Variant 5 leidt tot een herschikking in de begroting (hogere opbrengsten toeristenbelasting, lagere opbrengsten OZB) die na definitieve besluitvorming (door de raad) verwerkt zal worden in de programmabegroting 2022 gemeente Maashorst.

Variant 5 leidt tot de volgende financiële effecten op de woonlasten:

Sub belastingsoort	Scenario 5 - verschil met geharmoniseerde tarieven		Scenario 5 - verschil met huidige lasten	
	Oud Landerd	Oud Uden	Oud Landerd	Oud Uden
Onroerende zaakbelasting - eigenaren woningen	€ -1,51	€ -1,33	€ -9,31	€ -0,83
Onroerende zaakbelasting - eigenaren niet-woningen	€ -6,16	€ -11,12	€ -142,43	€ 27,55
Onroerende zaakbelasting - gebruikers niet-woningen	€ -3,89	€ -7,61	€ -78,39	€ 36,71
Afvalstoffenheffing - eenpersoonshuishoudens	€ -	€ -	€ 10,36	€ -2,72
Afvalstoffenheffing - meerpersoonshuishoudens	€ -	€ -	€ -34,38	€ 13,14
Rioolheffing - eenpersoonshuishoudens	€ -	€ -	€ 24,74	€ -18,94
Rioolheffing - meerpersoonshuishoudens	€ -	€ -	€ 24,74	€ -18,94
Rioolheffing - bedrijven	€ -	€ -	€ -20,51	€ -18,94
Totaal eenpersoonshuishoudens	€ -1,51	€ -1,33	€ 25,78	€ -22,49
Totaal meerpersoonshuishoudens	€ -1,51	€ -1,33	€ -18,98	€ -8,83
Totaal bedrijven	€ -8,85	€ -18,73	€ -241,33	€ 45,32

Door het voordeel op de algemene dekkingsmiddelen in te zetten voor verlaging van het OZB-tarief niet-woningen verlagen we de lasten voor bedrijven in Uden met ongeveer €19,00 (van €64,00 (zie argument 1.1) naar €45,00).

Deze cijfers zijn gebaseerd op de meerjarenbegroting 2021-2025.

- In 2021 zijn de afvalstoffenheffing en rioolheffing niet kostendekkend, te weten respectievelijk 92% en 82%. In 2022 zijn deze heffingen 100% kostendekkend
- In Landerd is 2,3% extra OZB-opbrengst geraamd voor de jaren 2022 en 2023.

Andere toekomstige ontwikkelingen of keuzes, zoals b.v. het nog vast te stellen nieuwe Rioleringsplan voor de gemeente Maashorst zijn logischerwijs niet verwerkt in de scenario's en kunnen ook nog een effect hebben op de woonlasten.

Afstemming gemeente Landerd

De varianten/scenario's zijn uitgewerkt door de subwerkgroep Belastingen. Hierin zitten leden van beide gemeenten. Daarnaast heeft reeds uitvoerige afstemming plaatsgevonden tussen beide portefeuillehouders financiën en voltallige colleges. De raad van Landerd heeft reeds op 22 april een besluit genomen over dit voorstel.

Dit voorstel valt onder de zware afstemming. Enerzijds is er sprake van nieuw beleid (invoeren toeristenbelasting in Uden). Daarnaast is er een verschuiving in opbrengsten tussen programma's (verlaging opbrengsten OZB in programma 10. Bedrijfsvoering en Inkomsten, verhoging opbrengsten toeristenbelasting in programma 3 Economie en toerisme).

Participatie

Tijdens een informatieve bijeenkomst met ondernemers in december is door de gemeente aangegeven dat er wellicht toeristenbelasting ingevoerd zal worden in de gemeente Maashorst. Hierop wordt wisselend gereageerd. Zie verder ook kanttekening 2.2.

Communicatie

In overleg met medewerkers van Communicatie zal communicatieplan gemaakt worden. Communicatie naar burgers en bedrijven zal zo spoedig mogelijk plaatsvinden na dit besluit.

Vervolg

De definitieve belastingverordeningen met tarieven worden in december vastgesteld door beide raden met uitzondering van de verordening onroerende zaakbelasting. Die moet volgens de Wet Ahri door de nieuwe raad gemeente Maashorst worden vastgesteld (binnen 3 maanden na herindeling).

Bijlagen

Bijlage 1: Rapportage varianten gemeentelijke belastingen gemeente Maashorst (Corsanummer 20.164689)

Bijlage 2: Raadsvoorstel Landerd

Bijlage 3: Raadsbesluit Landerd

Uden, 16 maart 2021

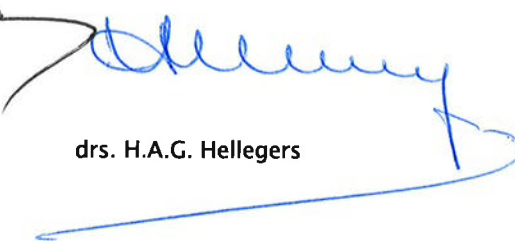
Burgemeester en wethouders van Uden

de interim secretaris

de burgemeester

R.S.M. Heintjes

drs. H.A.G. Hellegers